

Wat bezielt je?

Missionair specialist Nynke Dijkstra:

'Ik ben een eindeloze verbinder'

Als kind hield Nynke Dijkstra-Algra al van Jezus. Geloven geeft haar een diepe levensreugde – iets waar een theologiestudie en zelfs het vroege overlijden van haar moeder niets aan veranderden. "Als iemand zegt: 'Ik vind die Bijbel helemaal niks!', denk ik: yes!"

Wat bezielt je? Wat drijft je? In deze serie interviews gaan we in gesprek met mensen die hun inspiratiebronnen prijsgeven.

Nynke Dijkstra-Algra – specialist missionair werk en kerkenraadadviseur voor de PKN – woont in een ruim huis in Houten, maar het scheelde niet veel of ze had met echtgenoot Frank een minihuisje betrokken. De tiny house-beweging, gericht op klein en duurzaam wonen, kan op hun sympathie rekenen. Toch stond er iets in de weg: zestien boekenkasten, om precies te zijn, plus enkele dozen met boeken achter het schot. “Toen bedacht ik nog: welke boeken wil ik op mijn sterfbed hebben? Nou, dan gooi je makkelijk weg, hoor. Ik kwam uit op boeken van Susan Howatch, geweldig spannende romans waarin psychologie en theologie door elkaar lopen. En er komt altijd een geestelijke in voor die in een crisis raakt en gecounseld wordt. Daarnaast gooi ik de Narnia-serie van C.S. Lewis nooit weg... die lichtheid, maar ook diepgang, er zit zó veel in. Ik lees ze keer op keer en heb ze ook aan mijn kinderen voorgelezen.”

Huwelijk goed houden

Volgend jaar zijn Nynke en Frank veertig jaar getrouwd. Het geheim? Zeer gericht tijd voor elkaar nemen. “Elk jaar gingen we minimaal één weekend samen weg – ook als we de kinderen huilend achterlieten – vanuit de gedachte: we dienen jullie het meest als wij ons huwelijk goed houden. We hebben ook vaak huwelijks cursussen gevolgd en gegeven, bij wijze van groot onderhoud. Uit Amerikaans onderzoek naar goede huwelijken bleek dat stellen die het lang uithouden elkaar regelmatig kleine ‘aanbiedingen’ geven: even een aanraking, een briefje, een belletje. Frank is trainer en adviseur en geeft net als ik leiding, maar niet in de kerk, terwijl ik elke zondag op de preekstoel sta. Dat voelt voor hem niet altijd even gemakkelijk. Tegelijkertijd heeft hij me altijd enorm gestimuleerd. Als ik aarzelde over een kans die voorbijkwam, zei hij: doe maar, je kunt het!”

Onverbeterlijk positief

Een directe PKN-collega omschrijft Nynke als iemand die zich met alle hoeken van de kerk kan verbinden, wat verklaart waarom ze zo goed functioneert binnen de PKN: “Dat is geen trucje, ze is onverbeterlijk positief en opbouwend.” Nynke accepteert het compliment lachend. “Ik ben een eindeloze verbinder en snap bij veel stromingen van binnenuit waarom ze elkaar niet verstaan. Dat helpt in gesprekken.”

Hoe komt u aan die vaardigheid?

“Ik ben veel mensen tegengekomen die ik

waardeerde, maar die heel anders dachten dan ik. Ik wilde hen begrijpen en ontdekte vervolgens: ze hebben een punt.”

Is uw begrip eindeloos?

“Er zijn onderwerpen waarbij ik het lastig vind. De PKN heeft een pionier die bezig is met nieuwe spiritualiteit, wat we vroeger new age noemden. Lange tijd vond ik die spirituelen maar zweverig, én humorloos.

‘Ik merk dat sommige mensen totaal wortelloos zijn’

Ik vroeg die pionier: ‘Deze mensen zitten in mijn allergiezone, maar vertel eens: wie zijn ze, en waarom ben je door hen geraakt?’ Nou, dat hielp al een stuk. Maar voor bijvoorbeeld gelovige PVV-stemmers kan ik geen begrip opbrengen. De onvrede snap ik wel, maar dat je als christen vervolgens PVV stemt, wil ik niet eens snappen. Misschien niet goed, die onwil van mij, maar ik vind ook dat je als kerk een grens mag trekken.”

Zou u dat van de preekstoel verkondigen?

“Nog niet, maar de goede verstaander heeft het wel gehoord. In een discussie over PVV stemmen zei dominee Piet de Jong eens: ‘Dat doen wij niet, wij zijn gedoopt.’ Prachtig. Het blijft lastig om iets politieks van de kansel te zeggen, want mensen kunnen niks terugzeggen. Anderzijds: het hele evangelie is politiek. Geloof gaat over de samenleving en zegt iets over armoede, rijkdom, gerechtigheid, barmhartigheid en ongelijkheid tussen mensen.”

U schreef recent dat er voor u een tijd van oogsten is aangebroken. Waarom?

“Ik ben net 60 geworden en zie steeds vaker vruchten van mijn werk uit het verleden. Soms komt iemand naar me toe om te zeggen dat iets wat ik ooit heb gezegd van grote invloed is geweest. Een predikant vertelde: ‘Je zei dat het in de kerk vaker over Jezus moet gaan, en toen dacht ik: ja, ik moet vaker over Jezus preken.’ Iets simpels, maar daar geniet ik van. Ik voel me minder onzeker en kan makkelijker uitdelen, dat voelt als oogsten. Laatst ging ik voor in een roze viering, een kerkdienst gericht op homo’s en lesbiennes. Toen kwam iemand naar me toe die zijn ongelovige partner had meegenomen. Die was he-le-maal enthousiast en nam later op zijn beurt ook weer vrienden mee! In mijn werk probeer ik dominees te stimuleren

om te preken op een manier die ook niet-gelovigen aanspreekt. Als je de feedback krijgt dat zoiets jouzelf is gelukt, dan denk ik: wow. Ook weer een vorm van oogsten. Daarover gesproken: ik ben mentor van jonge mensen, vaak vrouwelijke theologiestudenten, die met allerlei vragen rondlopen, bijvoorbeeld: moet ik dominee worden? Sommigen van hen worden dat inderdaad, waarna er van alles in hun invloedssfeer gebeurt. Dat vind ik dan zó leuk! Een van hen heeft zelfs mijn kleinkinderen gedoopt.”

Vreugde is een belangrijk woord voor u. Kunt u met vreugde ouder worden?

“Dat vind ik best ingewikkeld. Ik zie veel oudere mensen van wie ik denk: hm, zo wil ik niet worden. Een beetje zuur, veel mopperen op de samenleving en de kerk, in zichzelf gekeerd. Ze vertellen graag wat ze allemaal níét meer geloven en vinden zichzelf heel bevrijd, terwijl ze helemaal niet bevrijd overkomen. Gelukkig ken ik ook tachtigjarigen bij wie ik denk: yes, zo wil ik het! Ze blijven nieuwsgierig, juist ook naar jonge mensen, en zitten niet vast in hun teurstellingen. Zoiets moet je als jong mens al leren, want als oudere is dat moeilijk. Het heeft ook met onze samenleving te maken. Godfried Bomans zei: ‘Vroeger was een ouder mens iemand die er bijna was, nu is het iemand die er bijna geweest is.’ Dat klopt. Overigens is ouder worden

Levensmotto

“Leven met Jezus is écht leven. Ik ben nu eenmaal een Jesus Freak.”

‘Ik weet waar ik vandaan kom’

voor vrouwen lastiger dan voor mannen. Oudere vrouwen raken al snel buiten beeld en worden vaak niet meer serieus genomen – kijk maar naar de tv.”

Geen toga

Als kind speelde Nynke vaak kerkje. Dan zette ze een hoed op en even later galmden de geestelijke liederen door de akoestisch ideale vestibule. Vanaf haar 25^e beklom ze daadwerkelijk het preekgestoelte, al werd ze pas recent officieel benoemd tot predikant in algemene dienst. Maar: aan haar ranke lijf geen toga. Liever een rood jurkje, en hakken, net zo fleurig als vandaag. “Ik ben er niet op tegen, maar alleen al de gedachte aan een toga geeft me een ongemakkelijk gevoel. Wel draag ik een boordje. In veel gemeentes ben ik de eerste vrouw die daar preekt. Bij het beklimmen van de kansel voel je dan een extra spanning: nu zul je het hebben.”

Heeft preken nog zin?

“O, goede vraag... Ja en nee. Enerzijds is het een vorm waarvan je kunt zeggen: twintig minuten achter elkaar luisteren – zonder beeld – past niet meer in deze tijd. Anderzijds vertellen buitenstaanders die toetreden tot de kerk ons dat het eerste wat hen raakte, de preek was, en dat er

goede muziek is waar ze naar mogen luisteren. Maar: die preek moet dan wel in begrijpelijke taal worden gehouden en iets zeggen over het leven hier en nu. Dus geef die preek niet zomaar op. Tegelijk moet je ook diensten organiseren die interactiever zijn, eventueel zonder preek.”

Welke preek of prediker blijft u bij?

“Ik ga jaarlijks naar de Willow Creek Summit, een bijeenkomst voor kerkleiders. Daar word ik altijd geraakt, bijvoorbeeld door de Amerikaanse theoloog John Ortberg. En een preek die me bijblijft, hoorde ik toen ik in verwachting was van onze tweede. Op de echo was gebleken dat hij een enorm hoofd had, wat spannend was. Die zondag zongen we Psalm 18 en de preek ging over Mozes. Hij was volgens zijn moeder ‘een tof kind’. ‘Veelbelovend’, staat er letterlijk, hoewel vaak vertaald met ‘mooi’. Vóór die preek dacht ik: oei, misschien geeft God ons als beproeving wel

‘Bij veel oudere mensen denk ik: zo wil ik niet worden’

een gehandicapt kind, maar die preek gaf mij het inzicht: God deelt op die manier geen gebrokenheid, handicaps of ziekte uit. Dat troostte mij. Bij de geboorte gaf mijn schoonzus een dekentje met daarop geborduurd: tof kind.”

U bent fan van Abraham Kuiper, Bill Hybels en John Ortberg, en u schreef een dagboek naar aanleiding van het boek ‘Overvloed en overgave’ van voormalig PKN-scriba Arjan Plaisier. U hebt een zwak voor sterke, geestelijke mannen.

“Ja, ja, ik houd van de mannen, haha! Ik ben natuurlijk opgegroeid met een vader van enige statuur en heb veel van hem geleerd. Bijvoorbeeld: succes is iets anders dan zegen. In zijn traditie sta ik. Ik weet waar ik vandaan kom en dat geeft een bodem onder mijn bestaan. Ik merk dat sommige mensen totaal wortelloos zijn en bij politieke keuzes alleen naar het thema kijken, zonder te bedenken: in welke traditie wil ik staan? Daarom ga ik jaarlijks naar het Christelijk Sociaal Congres, waar we nadenken over hoe je vanuit het christelijk-sociaal gedachtegoed in het leven kunt staan. Daar merk ik: hier hoor ik thuis.”

U zegt: mijn roeping ligt binnen de kerk. Is er voor u christelijk leven buiten de kerk denkbaar?

“Dan is de vraag wat je met ‘de kerk’ bedoelt. Al snel denk je: kerkgebouw, dominee, kerkenraad, zondagochtend. Wat ik onder ‘de kerk’ versta, is een gemeenschap rondom Jezus. Wijzelf zijn hier in Houten een pioniersplekje begonnen, want als je veel over pionieren praat, moet je het zelf ook doen. Maandelijks ontmoeten we elkaar, we lunchen, bespreken een thema en er is een vorm van gebed. Ik praat daar met mensen aan de rand van of buiten de kerk. Als zij zeggen: ‘Ik vind die Bijbel hélemaal niks!’, denk ik: yes, nu wordt het interessant! Voor dat soort gesprekken leef ik. Ik hoop dat pioniersplekken en traditionele kerkgemeenschappen van elkaar willen leren.”

‘Shit, ik bid’

“Ik snap dat kerkenraden graag volle kerken zien, want dat was vroeger ook zo en het zingt zo lekker, maar het gaat mij om wat er in zo’n kerk gebeurt. Ik adviseer vaak: het is mooi als het volloopt, maar reken er niet op; missionair werk begint met relaties leggen. Maar natuurlijk vinden ook wij het mooi als buitenstaanders de kerk weten te vinden.”

Om die reden is de Raad van Kerken in samenwerking met de EO en KRO/NCRV de campagne Kerkproeverij gestart, een landelijk initiatief waarbij gemeenteleden buitenstaanders uitnodigen mee te gaan naar de kerk. Het thema van de PKN-start-zondag luidt dit jaar dan ook: ‘Kerkproeverij, een open huis’. Je kunt veel leren van het commentaar van buitenstaanders, ontdekte Nynke. “Er kwam eens een jongen met een hanenkam en oorbelletjes in onze jeugdkerk. Hij was best enthousiast en wilde graag een keer ‘de gewone kerk’ bezoeken. We hielden ons hart vast! Na afloop zei hij tot onze stomme verbazing: ‘Ik vond het prachtig! Die dominee zei: laat ons bidden, en jullie vouwden allemaal

Ouderlijk huis

“Mijn moeder wist mijn vader los te maken. Hij was een stijl-gereformeerd mens, daar ging mijn moeder tegenaan porren. Mijn vader was hoofd-redacteur van het ‘Friesch Dagblad’ en moest veel kranten lezen. Als mijn moeder onderwijl tegen hem praatte, gaf hij wel antwoord, maar dat vond m’n moeder niks. Eén keer liep ze naar hem toe, stompte een gat in de krant en zei: ‘Hér ben ik!’ Hij zei: ‘In de Eerste Kamer doe ik dat ook: ik lees de krant en ondertussen interrumpeer ik, dat lukt best.’ Mijn moeder: ‘Prima, maar ik ben niet de Eerste Kamer!’”

je handen en deden jullie ogen dicht. Ik zei bij mezelf: God, verhoor ze, en daarna dacht ik: shit, ik bid!’ Je kunt dus als kerk denken dat het allemaal niks is, maar dat hoeft niet zo te zijn. Niettemin moet je focus wel op het missionaire werk liggen. Youth for Christ zei het vroeger al: een kerk die niet werft, sterft. Een ‘missionaire gemeente’ is een pleonasme.”

Gemis van een moeder

Nynke hield al van Jezus vanaf het moment dat ze begon na te denken. Haar ouders gingen haar voor in persoonlijk gebed en leerden hun dochter dat ze alles tegen God mocht zeggen. Op haar 14° overleed Nynkes moeder. Op dit dieptepunt in haar leven besloot ze om God te volgen, al vond ze de kerk als puber ‘poepsaa’. “Er zijn twee opties, dacht ik: dood is dood, of er is meer. Ik koos voor het laatste.”

Het kwartje had ook de andere kant op kunnen vallen: een God die mijn moeder wegneemt, hoef ik niet.

“Dat is nooit een optie geweest, hoewel ik het heel goed snap. Veel verhalen in het EO-programma *Adieu God?* getuigen hier ook van, maar ik ben niet opgevoed met een God die alles bepaalt. Later, tijdens

‘Alleen al de gedachte aan een toga geeft me een ongemakkelijk gevoel’

mijn theologiestudie, werd er wel aan mijn geloof gerammeld, maar ik ervoer voortdurend dat de persoon Jezus Christus voor mij overleed bleef. Bovendien: als ik weer eens thuiskwam en vertelde welke schokkende dingen de hoogleraren die dag hadden beweerd, zette mijn vader me met beide voeten op de grond. ‘Dat zijn ook maar mannetjes die iets beweren. Andere mannetjes beweren weer iets anders. Hier, lees dit boek maar eens.’ Dat hielp enorm.”

Als u aan uw moeder denkt, komt er dan een plaatje bij u naar boven?

“Er hing heel veel warmte en vrolijkheid om haar heen. Ze was een levensgenieter, kon enorm lachen en relativeren. Ze was letterlijk een grote vrouw – dik, ook – die iets uitstraalde van: kom maar allemaal op mijn grote, warme schoot. In januari 1971 moest haar baarmoeder worden verwij-

Selfie

“Wat ik zie? Pfff... Ik heb de neiging om te zeggen: ik zie gewoon mezelf, maar dat is vast niet de bedoeling. Nou, komt-ie: ik zie een vrouw die wel zin heeft in ‘t leven.”

derd in verband met kanker en in augustus van dat jaar is ze overleden. In die periode had ik veel aan mijn vader en we hadden het leuk samen, dus daar zit niks zieligs bij, maar een identificatiefiguur voor m’n ontwikkeling tot vrouw heb ik wel gemist. De vraag ‘Welke kleding trek ik aan?’ vond mijn vader totaal niet interessant. En als hij zei: ‘Het is veel belangrijker om de catechismus te kennen dan om naar de film te gaan’, kregen we natuurlijk ruzie. Aanvankelijk heb ik helemaal niet gerouwd. Pas toen ik zelf een dochter van 14 had, drong tot me door: wat een drama als je op die leeftijd je moeder verliest! Ik besepte dat ik me best eenzaam heb gevoeld. Er waren genoeg vriendinnen en hun moeders die zich over mij wilden ontfermen, maar zij waren niet mijn moeder. Mijn dochter en kleindochter zijn naar haar vernoemd. Tijdens haar ziekte deelde m’n moeder veel van haar geloof. Daardoor zijn er nu psalmen die ik niet kan zingen zonder aan haar te denken. ‘Hart onrustig, vol van zorgen, vleugellam geslagen ziel – dat ben ik’, zei ze. En dan zei mijn vader: ‘Lees even door.’ ‘Hoop op God en wees geborgen, Hij verheft wie nederviel’, dat zongen we dus op haar begrafenis. Maar ook Psalm 63: ‘Wanneer ik wakend in de nacht mijn geest bij U, Heer, laat vertoeven, dan mag ik weer uw goedheid proeven; uw hulp wordt nooit vergeefs verwacht.’ Psalmen zingen in de nacht – iets wat ze letterlijk deed – gaf haar troost en vreugde. Zo kwam er licht in de donkerte. Ja, ze was een vreugdevolle vrouw. Daarin lijk ik op haar.”

Personalía

- Geboren in 1957 in Leeuwarden.
- Getrouwd, twee zonen en een dochter in de dertig, vijf kleinkinderen.
- Studeerde theologie aan de VU in Amsterdam.
- Werkt voor de afdeling Ondersteuning Gemeenten, als specialist missionair werk van de Protestantse Kerk in Nederland.
- Auteur van ‘Pastoraat voor iedereen’, ‘Verscheidenheid van gaven’, ‘Vreugde vinden’ en ‘Back to basics’ (met Sake Stoppels).